

Motion till riksdagen 2019/20:2728

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

Tydliga reaktioner mot brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strafflindring och villkorlig frigivning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mängdrabatt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om asperationsprincipen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slopad straffrabatt för unga och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för narkotikabrott och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hedersbrott och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot trakasserier och brott på internet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för sexualbrott och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om köp av sexuell handling av barn och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnpornografibrott och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bostadsinbrott och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rattfylleri och grovt rattfylleri och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om eftersupning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvisning ska komma ifråga oftare och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att byta namn på barnpornografi till dokumenterade sexuella övergrepp på barn och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkorlig frigivning och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om häktning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försvårade omständigheter och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försök till ringa stöld och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hindrande av rättvisa och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fridskränkning och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kameraövervakning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om människosmuggling och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om presumtion mot fängelse och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om attacker mot vitala samhällsfunktioner och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerheten på sjukhus och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell krissocialjour och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jour- och familjehem och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om underlättade sekretessregler och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samarbetet mellan socialtjänsten, skola, polis och fritid och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, oavsett om man bor på landsbygden, i en stad eller i en förort. En av statens viktigaste uppgifter är att genom ett väl fungerande rättsväsen ge medborgarna trygghet.

Ett fungerande rättssamhälle förutsätter att de som bryter mot lagen lagförs och straffas. Det är viktigt för att skydda laglydiga, ge brottsoffer upprättelse och för att upprätthålla ett signalsystem om vad som är rätt och fel, men också för att ge förbrytaren möjlighet att sona sitt brott. Människan är en moralisk varelse som hela tiden har ansvar att förhålla sig till vad som är rätt och fel. Den som har tagit sitt straff har sonat sitt brott och har med det återupprättats och fått en ny chans att återinträda i samhället som en ansvarstagande person. Straff är därför ett nödvändigt inslag i rättsskipningen. Tiden då straffet avtjänas ska användas på ett meningsfullt sätt genom insatser som möjliggör ett liv utan brottslighet.

Att tidigt reagera mot, och bryta, kriminellt beteende är av största vikt för att förebygga brott och att ungdomar hamnar i brottsliga aktiviteter. För att lyckas med detta behövs en politik med ett helhetsperspektiv på barn och ungdomar. Det behövs en stödjande familjepolitik, en bra skola, satsningar på ungas uppväxtmiljö och en offensiv kriminalpolitik.

Brott kränker människors frihet, liv, hälsa och rätt till sin egendom. Därför kan vi aldrig tolerera brottslighet. Men det finns inget enkelt svar på hur vi skapar ett tryggare samhälle. Genom att stå upp för varandra och säga ifrån när vi ser att någon blir illa behandlad eller när ett brott begås stärker vi sammanhållningen och markerar rätt och fel. Det behöver också finnas framtidstro i alla delar av samhället. Hopp om att kunna skapa ett bättre liv. Utsikter att få ett jobb. En övertygelse om att det är bättre att vara en

del av samhället än att välja ett liv vid sidan om. En förvissning om att när människor mår dåligt så finns det ett skyddsnät och medmänniskor som fångar upp och hjälper. Och en vetskap om att när det begås ett brott kommer samhället och det offentliga att reagera snabbt och tydligt, såväl för att bistå brottsoffret som för att utreda gärningen. Kristdemokraternas fokus under senare år har varit att skärpa straffen för en rad olika brott med fokus på grova våldsbrott. Avsikten är att ge brottsoffer upprättelse, skydda laglydiga medborgare från brottslingar och straffa personer som begår brott. För att de allvarligaste brotten ska straffas hårdare vill vi höja minimistraffen för ett antal brott. Riksdagen har också gjort tillkännagivanden till regeringen på en rad områden för att ge tydligare reaktioner mot brott. Det handlar exempelvis om att utöka kriminaliseringen för brott som begås inom ramen för människohandel och koppleri, narkotikabrott, dråp, grov misshandel, grovt rån och grov utpressning. Den tekniska utvecklingen går fort och öppnar för helt nya typer av kriminalitet. Det blir allt lättare att begå brott som drabbar många och som innebär stora problem för småföretagare och enskilda. I takt med att näthandeln ökat har också riskerna för att någon kapar din identitet ökat. Systematisk brottslighet av detta slag kan i förlängningen leda till försämrad konkurrenskraft för företagen, färre jobb och lägre tillväxt.

Skärpta straff för seriebrott

Skillnaden mellan att begå ett brott eller många liknande brott är för liten i dag och behöver öka. Det ska ske genom skärpta straff för seriebrott. Riksdagen tillkännagav 2014/15 för regeringen att minska straffrabatten vid flerfaldig brottslighet. Påslaget i straff när en person döms för flera brott samtidigt blir lägre än varje brott enskilt skulle ge. Domstolarna bör ha en strängare syn på detta. Ett nyligen uppmärksammat fall gäller en serie våldtäkter mot barn, över 100 till antalet, som en man utsatte en flicka för. Riksåklagaren ansåg fallet så allvarligt att hon drev det till Högsta domstolen och fick prövningstillstånd, då hon menade att brotten var så pass allvarliga att lagen strängaste straff, 14 års fängelse, borde vara aktuellt för mannen som var dömd till nio års fängelse i hovrätten. HD höjde straffet till 12 års fängelse, och utnyttjade alltså inte hela straffskalan. Kristdemokraterna ställer sig liksom riksåklagaren tveksam till att påföljdsbedömningen inte utnyttjade hela straffskalan. Detta är ett exempel av många på när asperationsprincipen får orimliga följder. Vi anser att den bör ses över, med syfte att få domstolarna att använda hela straffskalan i större utsträckning.

Förändrade regler om strafflindring

Det finns behov av att se över de förmildrande omständigheter vid straffmätning som omnämns i 29 kap. 5 § brottsbalken. Svenska domare har att göra en helhetsbedömning av försvårande och förmildrande omständigheter när ett brott har begåtts, men på vilka grunder en sådan helhetsbedömning ska göras är dock en moralisk fråga som vi politiker inte kan förhålla oss likgiltiga till.

Det är inte moraliskt rätt att det vid straffmätningen beaktas som en förmildrande omständighet och därmed kan leda till lägre straff att gärningsmannen riskerar att förlora jobbet på grund av brottet, att han skadat sig fysiskt till följd av detsamma eller att brottsoffret av någon anledning dröjt med att anmäla brottet.

Det finns skäl att se över omständigheterna när straffsatsen ska bestämmas och strafflängden lindras. Kristdemokraterna föreslår därför en förändring i brottsbalken.. En ändring av 29 kap. 5 § brottsbalkens åtta punkter reduceras till fyra:

1. Att gärningspersonen drabbas särskilt hårt fysiskt, psykiskt eller socialt.
2. Negativa bieffekter av brottet eller straffet.
3. Ansvarsfullt agerande.
4. Andra omständigheter likvärdiga med punkterna 1–3.

En sådan indelning betonar omständigheternas karaktär snarare än att specificera enskilda omständigheter. Vidare skulle kraven på förutsebarhet och likabehandling bättre tillgodoses. Nuvarande ordning leder dessutom till en allt för restriktiv tillämpning i strid med lagstiftarens ambitioner. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Mängdrabatt och återfall

Den som begår flera brott i Sverige idag tjänar på det. Vi har nämligen mängdrabatt. Det finns flera skäl till det. Skulle varje brott prövas separat skulle det kosta i både tid och pengar. Det finns också en rättvisaspekt i påföljdsbedömningen. En person som begått flera mindre allvarliga brott skulle dömas till högre straff än en person som begått ett betydligt allvarligare brott. Det skulle sända olyckliga signaler om vilket samhället prioriterar högst och kunna skada det allmänna rättsmedvetandet. Dock är mängdrabatten förenad med stora problem. En ganska liten del av befolkningen står för en stor del av brottsligheten. Samhället skulle besparas mycket lidande om dessa personer kunde sitta i fängelse under längre tid och därmed vara inkapaciterade. De

begår både många brott och återfaller. Dessvärre kan det dörja länge innan en återfallsförbrytare döms till fängelse. I flera fall kan villkorliga domar och skyddstillsyn staplas på varandra. Detta är en ohållbar ordning, liksom det är ohållbart att tungt kriminella som begår flera med varandra sammankopplade brott får rabatt. Kristdemokraterna vill därför kraftigt begränsa mängdrabatten och möjligheten för återfallsförbrytare att dömas till annan påföljd än fängelse.

Avskaffa ungdomsrabattsrabatten

I december 2018 presenterades SOU 2018:85 Slopad straffrabatt för unga myndiga för regeringen. Den har sedan varit ute på en remissrunda som presenterades 15 februari 2019. Regeringen har dessutom varit ute i debatten och sagt att den ska avskaffas. Ändå har inget hänt. Det var först i samband med de så kallade gängsamtalet mellan regeringen, dess stödpartier, Kristdemokraterna och Moderaterna som regeringen öppnade upp för att förändra ungdomsrabatten. Tyvärr är det förslag som de ämnar lägga fram alldeles för tunt och en bidragande orsak till att Kristdemokraterna lämnade samtalen. Regeringens förslag innebär att ungdomsreduktionen endast ska avskaffas för den som upprepade gånger begår grova brott. I praktiken innebär det max någon procent av alla som lagförs och får ungdomsrabatt. Samtidigt begår allt fler unga grova brott och sanktionerna mot detta är alldeles för svaga. Kristdemokraterna vill se att ungdomsrabatten avskaffas på riktigt.

Skärpta straff för narkotikabrott

2011 ändrade Högsta domstolen praxis för påföljden för narkotikabrott. Innan den förändrade praxisen dömdes mellan 30 och 60 personer om året till fängelse i åtta år eller mer för narkotikabrott. Förra året var siffran bara tre, enligt TV4 som kartlagt detta. Det innebär att personer som handlar narkotika i stor skala får kortare fängelsestraff och därmed tillbringar mer tid i samhället, där de kan fortsätta att handla narkotika. Narkotika den enskilt viktigaste inkomstkällan för de kriminella nätverk som ligger bakom det ökade skjutvapenvåldet. Tillgång på narkotika driver också konsumtion. Den som säljer narkotika behöver få kännbara straff, därför bör straffen för narkotikabrott skärpas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Särreglera hedersbrott

Hederskulturer som vuxit fram där framför allt kvinnor får sina liv begränsade av fundamentalister är inte förenliga med ett fritt och demokratiskt samhälle. Kvinnor som hålls tillbaka och kontrolleras i hederns namn kommer inte att kunna leva ut i sin fulla potential. Hedersbrott hämmar därför en god samhällsgemenskap och samhällsutveckling men framför allt är detta ett brott mot kvinnors rättigheter.

Hedersrelaterade brott utgör grova kränkningar av mänskliga rättigheter och brott mot internationell lagstiftning (FN:s kvinnokonvention). Enligt en Brårappport (Rapport 2012:1 Polisens utredningar av hedersrelaterat våld) är de vanligaste brottstyperna olaga hot och misshandel. Direkta dödshot har uttalats i tre fjärdedelar av de ärenden där olaga hot förekommer. Förutom att bli utsatta för misshandel och olaga hot blir dessa kvinnor också kontrollerade och kränkta på andra sätt, både av gärningsmännen och av andra personer i kvinnornas närhet. Förtrycket innebär ofta kontroll av sociala kontakter, kvinnan tillåts inte klä sig eller sminka sig som hon vill, hennes datoranvändande kontrolleras osv. Många får inte umgås med pojkar och män.

Hedersrelaterad brottslighet är brott riktade mot någon, ofta en släkting, som, enligt gärningsmannens och övriga släktens eller gruppens uppfattning, riskerar att vanära eller ha vanärat gärningsmannens, släktens eller gruppens heder. Syftet med brottsligheten är att förhindra att hedern skadas eller förloras, alternativt att reparera eller återställa den skadade eller förlorade hedern.

Förekomsten av dessa brott hamnar ofta utanför brottsstatistiken alternativt i spridda brottskategorier och mörkertalet är utbrett. Kristdemokraterna vill därför att en lagstiftning införs som särreglerar hedersbrott i brottsbalken. Med en sådan skulle vi få en tydligare bild av problemets storlek och därefter kunna sätta in nödvändiga åtgärder.

I dag saknas en särlagstiftning om hedersbrott. En sådan skulle på ett bättre sätt än idag kunna betona allvaret i hedersbrotten. Riksdagen tillkännagav under 2015/16 att lagstiftningen behöver ses över i syfte att motverka och öka lagföringen av hedersrelaterade brott. Dock är utskottet inte berett att särreglera hedersbrott, som Kristdemokraterna föreslår. Vi vidhåller dock vår ståndpunkt och menar att hedersbrott bör särregleras. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Trygghet och jämställdhet för unga

Jämställdheten utmanas i det offentliga rummet. Näthat har blivit en del av vardagen och drabbar i många fall kvinnor särskilt hårt. Unga riskerar att påverkas mer av vad som händer på nätet och av jämnåriga än av vuxenvärlden. Enligt Friends nätrapport från 2017 har var tredje ung blivit utsatt för nätkränkningar det senaste året, 18 procent av tjejer har blivit utsatta för sexuella trakasserier och 80 procent av alla 16-åringar har sett vuxna bete sig illa online. En jämställdhetsutmaning för vuxenvärlden – föräldrar, lärare, civilsamhälle, politiken – är att ta större ansvar för en uppväxtmiljö för våra barn präglad av respekt och tydlighet om vad som är rätt och fel. Som en del i arbetet med denna utmaning förstärkte alliansregeringen arbetet mot hot, kränkningar och trakasserier på nätet.

Kristdemokraterna anser att polisen behöver skapa en särskild enhet som jobbar riktat mot näthat, mobbning på nätet och nättrakasserier. Allt fler brott flyttar idag ut på internet, framför allt i sociala medier. Vi har till och med sett upplopp som startats på grund av ryktesspridning där. I en värld där det digitala livet allt mer smälter ihop med det analoga är det nödvändigt att polisen är ständigt närvarande och ”patrullerar” även internet. Kristdemokraterna föreslår att en särskild enhet inom polisen inrättas för beivrande av integritets- och ärekränkingsbrott. Det krävs en värderingsförändring på nätet, det är tydligt för alla som följer de många avslöjande reportage om hatiska kommentarsfält och trakasserier som sköljer över oss. En sådan kulturförändring kräver att de som bryter mot lagen också lagförs. Kristdemokraterna anser att förtalsbrottet behöver förtydligas när det är grovt och exempelvis bilder sprids så att många kan se. Straffansvaret behöver utvidgas för den som tillhandahåller en tjänst för att skicka och dela bilder och meddelanden och rätten till brottsskadeersättning utvidgas.

Regeringen har jobbat alldeles för saktfärdigt med dessa förslag. Tusentals ungdomar och i synnerhet flickor, kvinnor, journalister och offentliga personer utsätts just nu ständigt för kränkningar och hot på nätet som hade varit helt oacceptabla i andra sammanhang. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Straffen för brott mot person

Straffen för brott mot person ska i högre grad grunda sig på den brottsliga handlingens straffvärde snarare än brottslingens ålder. Sett ur brottsoffrets perspektiv är straffet i viss mån ett mått på hur allvarligt samhället ser på den kränkning som man blivit utsatt

för. Straffets storlek har därför betydelse för offrets känsla av upprättelse. Därför bör straffet i högre utsträckning än idag grunda sig på den brottsliga handlingens straffvärde.

Skärpta straff för sexualbrott

Antalet anmälda sexualbrott har ökat kraftfullt de senaste tio åren. 2007 anmäldes 12 500 sexualbrott, varav 4 749 våldtäkter och 6 219 sexuella ofredanden. 2017 hade den siffran ökat till 21 991 sexualbrott varav 7 369 våldtäkter och 10 969 sexuella ofredanden. Uppklaringsfrekvensen för dessa brott ligger samtidigt på endast 18 procent. Enligt den senaste Nationella trygghetsundersökningen uppger 6,4 procent av alla svenskar att de utsatts för sexualbrott. Det är en ökning med 220 procent sedan 2014. 10,7 procent av alla kvinnor uppger att de utsatts. I åldern 16 till 24 år har hela 34 procent utsatts för sexualbrott. I den ålderskategorin uppger 44 procent att de är så pass otrygga när de går ut på kvällen i sitt eget bostadsområde att de undviker det. Samhällets reaktion mot sexualbrott måste vara entydig och kraftfull. Sexualbrott är en grov kränkning av den personliga integriteten. Därför menar vi att minimistraffet för våldtäkt ska höjas från två till tre års fängelse.

Dessutom anser Kristdemokraterna att utvisning bör komma ifråga oftare för personer som söker asyl i Sverige som begår sexualbrott. Dessa bör få avslag på asylansökan och snabb avvisning ur landet. För personer med uppehållstillstånd bör utvisning också bli en betydligt vanligare rättsverkan. När verkställighetshinder finns ska utvisning genomföras när dessa inte längre finns.

Människor som söker skydd i vårt land, som välkomnats hit och får ta del av våra resurser för sitt uppehälle, ska veta att även om kvinnor i Sverige klär sig på annat sätt, rör sig i samhället utan manligt sällskap, går på konserter och kanske dricker alkohol, så är de inte legitima mål för sexuella angrepp. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Skärpta straff för köp av sexuell handling av barn

Regeringen överlämnade nyligen proposition 2018/19:157 Straffrättsliga åtgärder mot utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, som grundar sig på ett tillkännagivande från bland annat Kristdemokraterna. Kristdemokraterna välkomnar därför regeringens proposition. Det är angeläget att namnet på brottet ändras för att i

lagtext klargöra skillnaden på när en sexuell handling köps av en vuxen respektive av ett barn. Att betona att det är ett utnyttjande av barnet som sker genom köpet av sexuell handling är viktigt. Likaså instämmer vi i regeringens bedömning att böter bör utgå ur straffskalan. Vi delar emellertid inte regeringens bedömning att straffminimum ska vara fängelse i 14 dagar. Kristdemokraterna vill därför att minimistraffet för köp av sexuell handling höjs till sex månaders fängelse. Detta är också vad riksdagens tillkännagett för regeringen i betänkandet 2017/18:JuU29. Vi förväntar oss att regeringen snart tillgodoser detta. Detta bör ges regeringens tillkänna.

Skärpta straff för barnpornografibrott

Idag faller barnpornografibrottet under brott mot allmän ordning. Det är främst av formella skäl. Den som laddar ner en övergreppsfilm gör sig inte skyldig till ett övergrepp på en specifik individ i svensk lags mening, men all typ av kontakt med barnpornografi är olaglig. Av lagtekniska skäl har lagen då hamnat under brott mot allmän ordning i stället för under sexualbrott. Om brottet flyttades från brott mot allmän ordning till brottsbalken och betraktades som ett sexualbrott skulle också de utsatta barnen bli målsägare med möjlighet till målsägarbiträden. Möjligen skulle det också leda till att polisen prioriterade annorlunda. I Norge döms 20 gånger fler personer och där är barnpornografi ett sexualbrott, inte ett brott mot allmän ordning.

Polisen upplever att barnpornografibrotten blir grövre samtidigt som beviskraven ökar. Antalet filer som innehas blir avgörande och i vissa fall har så många som 200 000 filer krävts för att brottet ska anses grovt. Men man kan ha enskilda filer på flera timmar på grova övergrepp, men då är brottet inte grovt eftersom det bara rör sig om en fil. Ett rekvisit i lagstiftning för grovt brott är just mängder filer. Detta borde ändras. Ett förslag är att antalet bildrutor skulle göra brottet grovt, vilket torde innebära att alla filmer – som innehåller tusentals bildrutor – automatiskt anses grova.

En stor utmaning i arbetet mot sexuell exploatering är att övergreppens allvar ofta förminskas. Pornografi har en koppling till underhållning och kan antyda en delaktighet från barnets sida. Skulle man ändra benämningen skulle man tydliggöra för förövaren, barnet och samhället att det här är ett sexualbrott. 2016 kom flera stora internationella organisationer som FN, Ecpat och Europol överens om benämningen ”dokumenterade sexuella övergrepp på barn”. Detta bör ges regeringens tillkänna.

Polisen har själva larmat om problemet med att barnpornografibrottet inte är ett sexualbrott utan ett brott mot allmän ordning. Som sådant saknar det brottsoffer och tillsammans med det låga straffvärdet innebär det att brottet blir lågprioriterat hos en redan ansträngd polismyndighet. Kristdemokraterna vill att barnpornografibrott ska flyttas till 6 kap. brottsbalken om sexualbrott. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Idag döms en överväldigande majoritet av de som döms till barnpornografibrott till böter. Endast 20 av 119 dömdes förra året till fängelse. Det är inte acceptabelt. Den som befattar sig med barnpornografi begår ett mycket allvarligt brott. Kristdemokraterna vill höja minimistraffet till sex månaders fängelse och slopa böter i straffskalan. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Kristdemokraterna vill se över de rekvisit som krävs för att få någon fälld för grovt barnpornografibrott. Att det som idag ska krävas hundratusentals filer för att bli dömd är inte acceptabelt. Det är grovheten på materialet som ska bestämma, inte mängden. Polisen vittnar själva om detta problem, där det har krävts 200 000 filer med sexuella övergrepp på för att brottet ska betraktas som grovt. Vi också vill höja maxstraffet för grovt barnpornografibrott till 10 år fängelse, samma maxstraff som för grov våldtäkt mot barn. Detta bör ges regeringen tillkänna.

De som själva är oroliga över att de har en oönskad sexualitet måste kunna få hjälp. För dem måste tröskeln för att söka hjälp vara låg, så att man kan få behandling innan man börjar begå brott. Preventell, som är en hjälplinje vid oönskad sexualitet, spelar här en viktig roll och borde permanentas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Bostadsinbrott – ny brottsrubricering

Bostadsinbrott bedöms i regel som grov stöld. I många fall leder det till ett fängelsestraff på mellan 6 och 8 månader, vilket i praktiken ofta innebär villkorlig dom och böter. Eftersom inbrott i bostaden innebär en stor integritetskränkning för den som drabbas vill vi skärpa straffen för inbrott genom att införa en ny brottsrubricering, inbrottsstöld, med en högre straffskala än den som gäller för grov stöld. Det skulle medföra att fler tvingas avtjäna fängelsestraff för inbrott än vad som är fallet idag.

Ett inbrott i hemmet upplevs ofta som mycket kränkande, även om värdet av stöldgodset inte är så stort. Bostadsinbrott leder idag till för låga straff. För att straffen ska hamna på en rimlig nivå när det gäller bostadsinbrott bör en ny brottsrubricering

införas. Det är inbrott och andra mängdbrott som påverkar människor i vardagen.

Kristdemokraterna vill bekämpa sådan brottslighet kraftigare.

Det är ofta organiserade internationella ligor som ligger bakom inbrotten och stölder i Sverige. Polisen räknar med att de står för cirka hälften av alla stölder och inbrott. Det rör sig om cirka 15 internationella ligor med 1 500 medlemmar som rör sig in i och ut ur Sverige, ofta med kopplingar till Baltikum. Det kan vara allt ifrån större butikstölder till lantbruksutrustning som stjäls. Alla deras stölder är dock inte inbrott i bostäder, vilket gör att de inte nödvändigtvis träffas av de nya rekvisiten för grov stöld i Brottsbalken. Men även inbrott i industrilokaler, källarförråd med mera är kännbara för den som drabbas. Därför behövs ytterligare en straffskärpning genom införandet av inbrottsstöld.

Riksdagen tillkännagav för regeringen under riksdagsåret 2014/15 att arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras. Samma år tillkännagavs för regeringen att riksdagen var av meningen att regeringen skulle återkomma med en lagstiftning om ett nytt brott – inbrottsstöld – med minimistraffet fängelse i ett år. Kristdemokraterna anser att minimistraffet för bostadsinbrott ska vara ett års fängelse. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Rattfylleri och eftersupning

I dag är straffet för rattfylleri böter eller fängelse i högst sex månader och för grovt rattfylleri fängelse i högst två år. Vi anser att straffet är för lågt i jämförelse med både den risk och de konsekvenser alkoholpåverkade personer medför och orsakar i trafiken, och därför bör straffet för rattfylleri samt grovt rattfylleri skärpas. Alkolås eller annan teknik som förhindrar rattfylleri bör också bli obligatoriskt i alla nya bilar i Sverige.

SVT granskade i april 2019 vilken påföljd som oftast dömdes ut för rattfylleri. Det visade sig att knappt en promille av de som dömdes för rattfylleri dömdes till fängelse. Bland de som dömdes för grovt rattfylleri slapp ungefär hälften fängelse. Granskningen föranleddes av att en återfallsförbrytare – både i rattfylleri och andra brott – kört ihjäl en 14-årig flicka i Mellansverige. Han hade inget körkort och bilen hade körförbud. Han dömdes till skyddstillsyn för en misshandel bara två månader innan flickan kördes ihjäl, men fick skyddstillsyn. Hade han dömts till fängelse hade det inte hänt.

Kristdemokraterna anser att detta är ett talade exempel på svensk rätt fokuserar för

mycket på gärningsmannen och för lite på upprättelsen av brottsoffret. Det är också exempel på att det finns alldeles för många sätt att slippa fängelse på, vilka vi tar nämner på flera andra ställen i motionen.

Kristdemokraterna har också länge drivit frågan om ett förbud mot eftersupning som innebär att det inte är tillåtet att dricka alkohol de första sex timmarna efter en trafikolycka. I dag är det nämligen möjligt för rattfyllerister att gå fria när de hävdar att de druckit efter och inte före en bilolycka, eftersom det inte har varit möjligt att bevisa när föraren intagit alkohol. Riksdagspartierna har varit eniga i frågan om ett införande av förbud mot eftersupning, men regeringen har valt att gå på samma linje som den utredning som utrett frågan, att det inte är ett brott i sig att dölja sitt brott.

Kristdemokraterna är mycket kritiska till regeringens slutsats och anser att människor som utsätter sina medtrafikanter för fara ska stoppas och inte komma undan på grund av ett kryphål i lagen. Vi anser därför att ett förbud mot eftersupning bör införas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Utvisning i högre utsträckning vid brott

I en uppmärksammad dom i april meddelade en oenig Högsta domstol att en man inte utvisas efter en våldtäkt. Mannen dömdes till två års fängelse för våldtäkt. Det är ett högt straff, 75 procent av alla som döms i Sverige får mindre än ett års fängelse. Den våldtäktsdömde mannen har inget arbete i Sverige, ingen familj och ingen egen bostad. Dock hade han varit här i mer än fyra år, vilket innebär att det krävs synnerliga skäl om han ska utvisas. Kristdemokraterna menar att detta bör förändras. När de synnerliga skälen blir så omfattande som i den här domen är det uppenbart att reglerna behöver förändras. Sverige ska ha nolltolerans mot brottslingar. Utvisning bör också komma ifråga om personen är medborgare i ett EU-land. Att utvisa en person till ett EU-land är betydligt svårare än att utvisa en person till ett land utanför EU på grund av praxis från EU-domstolen och rörlighetsdirektivet. Detta är ett stort problem, inte minst som att det torde vara betydligt enklare att verkställa en utvisning till EU-land, jämfört med många länder utanför EU. Det är också ett problem eftersom inte minst många av de inbrottsstölderna som begås i Sverige begås av brottsnätverk med säte i andra EU-länder. Att vanebrottslingar inte ska vara välkomna i Sverige är en självklar utgångspunkt för Kristdemokraterna. Denna ordning måste förändras. Idag krävs att utvisning sker av

hänsyn till allmän ordning och säkerhet och att den utvisade utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Det måste bli enklare att utvisa utlänningar. Kristdemokraterna vill också se utvisning vid sex månaders fängelse. Kristdemokraterna anser att det är önskvärt att det svenska samhället är tydligare mot lagöverträdare i allmänhet. Därför anser vi att straffen bör skärpas för ett antal olika brott och att utvisning ska utdömas i fler fall än i dagsläget. När en utländsk medborgare begått brott med ett straffvärde på minst sex månader bör utvisning gälla i större utsträckning. Detsamma borde gälla för återfallsbrottslingar. Detta innebär inte att vi ska utvisa personer med flyktingstatus eller personer som inte kan utvisas med hänsyn till säkerhetsläget i det aktuella landet. Men där sådana hinder inte föreligger bör utvisning i högre utsträckning tillämpas vid brott. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Villkorlig frigivning

Kristdemokraterna menar att personer som inte sköter sig i fängelse inte heller ska kunna friges villkorligt utan först efter att hela den utdömda strafftiden löpt ut. Det skapar drivkrafter att följa de regler som finns, att delta i behandlingsprogram och att ta de drogtesterna som man ombeds att ta.

Därtill bör förändringar övervägas när det gäller möjligheten till villkorligt medgiven frihet. Det är inte rimligt att de som återfallit i likartad brottslighet och på nytt döms till fängelse per automatik friges villkorligt efter att två tredjedelar av det utdömda fängelsestraffet verkställts. Återfallsförbrytare bör avtjäna en tid i fängelset som helt och hållet motsvarar straffvärdet för det eller de nya brott hon eller han dömts för. Tiden i anstalt bör dock följas av en tidsperiod då den intagne ges möjlighet att återanpassa sig till ett liv i frihet. Vi anser att den som återfaller i brott och döms till ett nytt fängelsestraff ska avtjäna tre fjärdedelar av det nya straffet.

Villkorlig frigivning bör även föregås av en farlighetsbedömning. Den så kallade Hagamannen som dömdes för en rad överfallsvåldtäkter samt mordförsök bedömdes fortfarande vara farlig när han släpptes på villkorlig frigivning. Sedan riksdagsåret 2014/15 finns det ett tillkännagivande för regeringen om att skärpa reglerna för villkorlig frigivning för de som återfallit i likartad brottslighet. Ett liknande tillkännagivande nådde regeringen 2018/19. Regeringen måste agera och slopa den automatiska frigivningen. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Förenkla reglerna för häktning

Reglerna för häktning gör det svårt för svenskt rättsväsende att hindra personer från att begå upprepad brottslighet. Eftersom reglerna gör gällande att det krävs att det både finns ett års fängelse i straffskalan för den misstänka och att det ska föreligga återfallsrisk, rymningsrisk eller risk att den misstänkte stör utredning blir det i flera fall svårt att häkta vissa personer. Inte minst blir det problematiskt för personer som misstänkts för flertalet småbrott under en och samma dag eftersom de inte kan häktas. Ett slags rekord slogs möjligen i januari 2019 då en inbrottstjuv greps 12 minuter efter frisläppandet. SVT har rapporterat om en inbrottsvåg i Örebro som kunnat förhindras om en man inte släppts fri. Kristdemokraterna menar att häktningsreglerna inte är ändamålsenliga. Fler personer bör kunna häktas i Sverige. Samtidigt bör det göras satsningar på att hålla tiden mellan häktning och rättegång så kort som möjligt. Ingen ska häktas längre än nödvändigt. Ett exempel på hur häktningsreglerna kan göras mer ändamålsenliga är om och-kravet i dagens regler tas bort. Då skulle en person kunna häktas om det antingen finns ett års fängelse i straffskalan eller om det bedöms finnas återfallsrisk, flyktrisk eller kollusionsrisk. Dessutom bör en helhetsbedömning gällande tidigare brottslighet göras när återfallsrisken bedöms. Dessutom bör reglerna för obligatorisk häktning sänkas från två års fängelse till ett års fängelse.

Ett ökat fokus på försvårande omständigheter

Brottsbalken innehåller både försvårande omständigheter som ska beaktas vid straffmätning och förmildrande omständigheter. De förmildrande omständigheterna är betydligt fler än de försvårande. Enligt Kristdemokraternas synsätt är detta fel. Därför har vi tidigare föreslagit att antalet straffrabatter ska skäras ned betänkligt och stramas upp. Det finns förvisso ett flertal anledningar till att mildra straffmätning, men minst lika många skäl till att döma ut hårdare straff. De försvårande omständigheterna bör användas i större utsträckning i svenska domstolar.

Kriminalisera försök till ringa stöld

Idag är inte försök till ringa stöld straffbart, vilket innebär att om exempelvis en butikstjuv blir upptäckt av personalen, men släpper sitt byte på väg ut från affären och därför inte genomfört en ringa stöld, så går det inte att åtala denne för försök till ringa

stöld. Därför anser Kristdemokraterna att vi bör kriminalisera försök till ringa stöld. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Förbjud hindrande av rättvisa

I samband med mordet på Vår krog och bar i Göteborg 2015 har en person gett falskt alibi till en av de som sedermera dömdes till livstid fängelse. Hon uppgav att hon var med gärningsmannen vid Göteborgsoperan. Rätten slår fast att hon ljugar, men frikänner eftersom det inte är straffbart att ljuga i polisförhör som inte sker under ed. Om en brottsling inte görs oåtkomlig för polisen, är det heller inte straffbart att skydda denne så som lagen är utformad idag.

Riksåklagaren anser att det idag finns lagstöd för att detta ska vara olagligt redan genom gällande lagstiftning och har drivit fallet till HD. En sådan tolkning är inte orimlig givet lagens utformning, men tingsrätt, hovrätt och HD har gått på den tilltalades linje och i en prejudicerande dom slagit fast att det inte är olagligt att lämna falska alibin för brottslingar i polisförhör som inte sker under ed.

Detta kan komma att skapa incitament för kriminella att hindra rättsväsendets gång genom att efter fällande dom skicka fram falska vittnen som stör utredningen och i värsta fall bidrar till att en dömd person blir friad på falska grunder. Kristdemokraterna menar att detta måste åtgärdas. Men det krävs mer än att bara förbjuda någon att ge falskt alibi på ett liknande sätt som i Vår krog & bar-fallet. Att ge falska uppgifter lämnas av personer som inte är misstänkta för brott är ett stort problem. Det bör tillsättas en övergripande utredning om hur hindrande av rättvisans gång kan stoppas, som kan komplettera lagstiftningen kring falsk tillvitelse, skyddande av brottsling, menad med mera.

Höjt straff för fridskränkning

Minimistraflet för fridskränkning är idag nio månaders fängelse, vilket innebär att polisen är väldigt beroende av att målsäganden samarbetar, vilket givet brottets natur ofta inte är fallet. Målsägande drar helt enkelt ofta tillbaka anmälan på grund av rädsla för sin partner och delar inte frivilligt med sig av information. Om minimistraflet höjdes

till ett års fängelse skulle polisen på egen hand kunna hämta ut exempelvis journaluppgifter och driva vidare en utredning utan målsägandes medverkan.

Höjt straff för människosmuggling

En av den internationella brottslighetens främsta inkomstkällor är människosmuggling. Mellan 2015 och 2016 registrerades över 20 000 offer för trafficking i EU. Två tredjedelar var kvinnor och många av dem utnyttjas för sexuella ändamål, men faktum är att också 26 procent utnyttjas som arbetskraft inom EU och hela 18 procent utnyttjas för organiserat tiggeri eller organstölder. Nästan hälften av de utnyttjade, 44 procent, kommer från andra EU-länder. Det är alltså inte tal om endast personer som utnyttjas från världens fattigaste hörn. Även inom unionen är problemet stort. Sverige borde skärpa lagarna för människosmuggling till lägst två års fängelse och högst tio års fängelse.

Utred presumtionen mot fängelse

I brottsbalken 30 kapitel finns den så kallade presumtionen mot fängelse som är en bärande princip i straffmätningen i Sverige. Där står att rätten ska fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar för annan påföljd än fängelse. Dessutom ska rätten beakta de strafflindrande omständigheterna som står i 29 kapitlet 5 §. Beroende på straffvärde, art och tidigare brottslighet kan rätten frångå detta. Kristdemokraterna menar att detta leder till flera problematiska domar där personer som fortsätter begå brott ändå döms till lindrigare domar än fängelse. Det innebär inte att vi menar att alla som begått ett brott ska dömas till fängelse. Det är varken önskvärt ur socialt, preventivt eller finansiellt hänseende. Alla förtjänar en chans att ändra sig. Men det svenska påföljdssystemet är anpassat efter en annan verklighet än den rådande. Vi menar att det är nödvändigt med en genomgripande utredning kring hur presumtionen mot fängelse ska användas. Exempelvis skulle rätten kunna ta de försvårande omständigheterna i 29 kapitlet 2 § i beaktande liksom de förmildrande.

Attacker på vitala samhällsfunktioner

Under mer än ett decennium har en ny tid av brottslighet etablerat sig i Sverige. Det är brott mot utryckningsfordon som brandkår, polis och ambulanser. Det är attacker mot kollektivtrafiken och det är attacker mot socialtjänsten och sjukhus. Polisen skriver i sin rapport Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen att exempelvis hemtjänstpersonal och socialtjänsten utsätts för trakasserier. Det gäller både hot mot enskilda handläggare och skadegörelse på byggnader. I december 2016 evakuerades socialkontoret i Mönsterås efter att en familj vänt sig emot ett beslut och hotade hela personalen allvarligt. I Salem hotade en man i juni att söka upp en socialsekreterare i dennes hem. I Örnsköldsvik ska en man ha hotat fyra socialsekreterare och en förvaltare. Hoten ska ha tagit sig formen av rena dödshot, mannen hotade med mordbrand och dödsskjutningar. I Dalsland har liknande hot skett och en man åtalades 2017 för att ha dödshotat en socialsekreterare.

I september 2017 upprättade Stockholmspolisen en särskild händelse efter att en anhörig till en polis blivit utsatt för ett kidnappningsförsök. Enligt en rapport från Polisförbundet upplever 7 av 10 poliser att utsattheten för hot och våld ökat de senaste två åren.

Kriminella som grips hotar polisen genom att berätta att de vet var de bor och känner deras familjemedlemmar. Detta måste samhället reagera skarpt på. När en polis hotas, hotas rättsstaten. De måste fredas.

Angreppen på de vitala samhällsfunktionerna stannar dock inte vid vare sig socialtjänsten eller polisen. Hot mot vårdpersonal ökar på sjukhus i flera större städer runt om i Sverige. Det visar en kartläggning som SVT Nyheter har gjort.

Undersökningen visar att det inte bara är i de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö som de hotfulla situationerna ökar. Även på sjukhus i Norrköping, Borås, Västerås och Uppsala ökar problemen. I Uppsala vittnar en akutsjuksköterska om att det kan komma gäng om 50 personer som kallar personalen för könsord och dödshotar dem. Hoten är så vanligt förekommande att personal inte ens alltid tar det på allvar. Så långt har normaliseringen av hotfullt beteende gått på våra sjukhus.

I Malmö berättar personalen på Skånes universitetssjukhus att de har hotats till livet i situationer som rör gängrelaterat våld. Problemen inträffar bland annat när anhöriga och vänner till den skadade samlas i väntrummen.

Hot och våld inom vård och omsorg leder till psykiska, fysiska och ekonomiska konsekvenser för den drabbade, arbetsplatsen och samhället. Både vårdtagare och anställda kan uppleva oro för att utsättas för våld i vården. Det är både ett allvarligt vårdproblem och ett arbetsmiljöproblem.

Tidningen Chef och ledarskap rapporterade i augusti 2019 om hur 4 av 10 rektorer har utsatts för våld. En tillsynsrapport från Arbetsmiljöverket konstaterar att 9 av 10 grund- och gymnasieskolor brister i sitt förebyggande arbetsmiljöarbete, bland annat gällande utbildning i hur de ska hantera säkerhetssituationer som kan leda till hot och våld.

Fackförbundet DIK har rapporterat om den allt sämre arbetsmiljön för landets bibliotekarier, en institution som inte minst har ett viktigt i det kompensatoriska arbetet för att nå ut med litteratur till unga som inte har det med sig hemifrån. Social oro, som syftar på bråk, onykterhet och aggressivitet mot personal eller besökare förekommer på 81 procent av de svenska biblioteken. Droghandel förekommer nu öppet.

Det som sker i Sverige i dag är dessvärre en logisk fortsättning på vad som pågått länge. Det har börjat i socialt utsatta områden med vandalisering i området, fortsatt med stenkastning mot kollektivtrafik, polis och senare fortsatt mot brandkår och sjukvårdspersonal. Den våldsspiralen har nu tagit sig in på sjukhusen.

Sammantaget bidrar allt detta till ett samlat angrepp mot vitala samhällsfunktioner som allvarligt bryter ned grundläggande normer i samhället. Kan inte ett socialtjänstkontor eller sjukhus vara fredat från angrepp finns det snart inga platser i samhället som är det. Det är extra allvarligt när angrepp drabbar de som försöker rädda liv, en grundläggande uppgift för staten. När det gäller organiserade angrepp mot personer som är anställda inom vitala funktioner bör straffen skärpas, särskilt när angreppen är organiserade. Brott mot vitala samhällsfunktioner bör vara en särskild straffskärpningsgrund. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Det krävs kraftiga åtgärder för att komma till rätta med problemen. Sjukvårdspersonal har naturligtvis erfarenhet av att hantera komplicerade patienter och bråk uppstår i ansträngda situationer. Men det är en sak att ha en besvärlig patient och en helt annan att hantera stora grupper med människor som antingen vill skada en patient eller personalen. Därför behövs fler åtgärder som stärker tryggheten för patienter och

personal samt att polisen har förutsättningar att förhindra ordningsstörningar. Obehöriga som tar sig in på sjukhus, är med och stör ordningen, hotar personal och försvårar vård måste lättare kunna avvisas från platsen. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Sociala insatser mot gängkriminalitet

I de 34 punkter som regeringen presenterade mot gängkriminaliteten fanns ett par punkter som gällde sociala insatser. Dessa hade gemensamt att de var för svaga, otydliga och inte tidsatta. Det var en av anledningarna till att Kristdemokraterna lämnade gängsamtalet. Att bara tala om samordning och långsiktiga insatser utan att ha en idé kring hur detta ska göras eller vad det ska uppnå är inte seriöst. Kristdemokraterna har en annan idé och presenterar därför ett miljardpaket på sociala insatser mot gängkriminalitet.

Socialtjänsten

Människor som senare i livet begår brott visar ofta upp tidiga varningstecken. De har ofta kontakt med socialtjänsten i tidig ålder. De måste fångas upp innan det gått för långt och de gått in på brottets bana. Därför behöver socialtjänsten stärkas.

I dag finns dock uppenbara brister. Hög personalomsättning, brist på socialsekreterare och ökad arbetsbelastning är några av områdena som socialtjänsten har problem med. Medarbetarna inom socialtjänsten behöver bättre stöd och resurser för att kunna utföra sitt arbete på bästa sätt. Det krävs också en samlad riktning på arbetet, med stöd från nationell nivå, såsom enhetliga modeller och metoder för det sociala arbetet med barn och unga. Dels för att säkerställa att evidensbaserade arbetssätt används, dels för att öka jämlikheten i landet. Ett stort fokus bör läggas på att utveckla kompetensen om barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, för att säkerställa att rätten till god och likvärdig vård mellan barn vars svårigheter beror på sociala grunder och barn vars svårigheter beror på neuropsykiatriska funktionshinder.

Socialtjänsten behöver bli bättre på att identifiera barn som är i riskzonen och deras familjer så att åtgärder kan sättas in i ett tidigt skede. För att kunna bedriva ett effektivt arbete i dessa avseenden behöver socialtjänsten finnas tillgänglig dygnet runt.

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att den enskilde får det stöd och hjälp som den behöver. Det ligger i varje kommuns ansvar att verka för att barn och unga växer upp i trygga förhållanden. För att kunna utföra sitt arbete ska socialtjänsten även samverka med bland annat hälso- och sjukvården, skolan och polisen.

Både när det gäller att arbeta mot psykisk ohälsa och kriminalitet bland unga ligger ett stort ansvar på socialtjänstarbetarna. Exempelvis påverkar socialtjänsten domstolarnas påföljdsval och besitter därför stor makt för den unge och för hur samhället förebygger och motverkar ungdomsbrottslighet. Dock visar studier på att socialtjänstens roll i påföljdssystemet för unga många gånger leder till godtycke, oförutsägbarhet och bristande behandling. I en nyligen publicerad forskningsrapport pekar socialtjänstarbetare på en egen bristfällig kompetens i kombination med hög arbetsbelastning, och bristfällig kompetensutveckling. Det ser också väldigt olika ut i olika delar av landet.

Nästa år kommer barnkonventionen att inkorporeras i svensk lagstiftning. Det ställer ännu högre krav på riktlinjer, kunskap och metoder. Även forskningen i socialt arbete, som har varit eftersatt, bör öka.

Att socialtjänsten fungerar väl och sätter in rätt åtgärder är avgörande när det gäller barn som begår brott och barn som riskerar att dras in i kriminella miljöer. Därför satsar Kristdemokraterna 350 miljoner kronor årligen 2020 och 2021, och 110 miljoner kronor 2022 för stöd av socialtjänstens arbete med barn och unga. Satsningen ska gå till att genomföra kunskapshöjande insatser bland socialtjänstens personal och ta fram metodstöd för att säkerställa likvärdighet i tillämpningen av lagen. Insatsen för att öka kunskapen ska även kunna gå till personer som arbetar med personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Nationell krissocialjour

Som en del i ett ökat nationellt åtagande för att avhjälpa bristerna i socialtjänsten föreslår Kristdemokraterna en nationell krissocialjour. Kommuner över hela landet

brottas med hur de ska undvika att unga dras in i kriminella miljöer och letar verktyg för att få bort unga från kriminalitet.

En nationell krissocialjour ska kunna sättas in i områden som är särskilt drabbade av kriminalitet. De senaste årens utveckling visar att socialt utsatta områden inte bara finns i storstädernas förorter utan i hela landet. Det syns inte minst i de av polisen utpekade utsatta områdena. Vad som inte syns i polisens sammanställning är emellertid vilka områden som varit på väg ner i en negativ spiral, men vänt utvecklingen. Det är också en utveckling som sker varje år. För bidra till en sådan god utveckling behöver socialtjänsten agera kraftfullt och långsiktigt. Inte minst för mindre kommuner kan situationen, precis som under det stora flyktingmottagandet 2015, snabbt eskalera på ett ovant sätt. En nationell krissocialjour kan exempelvis också behöva användas på platser där våldet snabbt eskalerat till följd av en kriminell konflikt eller där polisen gjort stora ingripanden mot den lokala kriminaliteten för att säkerställa att återväxten till kriminella nätverk stoppas.

För att avlasta kommunernas socialtjänst krävs en förnyad ansvarsfördelning och nya arbetsformer. Vi anser därför att en nationell krissocialjour bör inrättas. När kommunerna bedömer att de behöver extra hjälp kan sådan avropas från den nationella krissocialjouren. Med en nationell krissocialjour kan resurserna användas bättre. En sådan nationell organisation bör även agera som ett kompetenscentrum med fokus på hur särskilda behov kan mötas på bästa sätt.

Vi har tidigare föreslagit att en nationell krissocialjour för att avlasta kommuner under flyktingkrisen 2015. Ett syfte är att funktionen snabbt ska kunna ställa om och gå in med riktade insatser för att avlasta kommuner. Nu avsätter vi 50 miljoner per år 2020–2022 till Socialstyrelsen för att inrätta en nationell krissocialjour med fokus på unga kriminella.

Statligt stöd för samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid

SSPF är en samverkansmodell mellan skola, socialkontor, polis och fritid. Syftet är att förhindra att barn hamnar i eller fortsätter med kriminellt beteende och/eller

drogmissbruk. Genom att samla och samordna resurser kring barn ska vi agera snabbt och skapa gemensamma lösningar. Resurser kring barn innebär både barnets familj och det professionella nätverket. Målet är att bryta ett negativt mönster.

Barn så unga som tio kan idag bli aktuella för insatser om de har missbruksproblem och/eller uppvisar ett kriminellt beteende. Det handlar om barn som vistas i riskmiljöer där missbruk och kriminalitet finns, barn som kommer hem efter att ha varit omhändertagna, barn för vilka tidigare insatser inte har fungerat och som tidigare nämnt barn som uppvisar missbruksproblem eller kriminellt beteende.

SSPF finns på flera håll i landet. Arbetet kan se lite olika ut, så även resurstilldelningen. Vi föreslår därför medel för att stimulera SSPF-samverkan på fler plats och att det kan fördjupas där det redan är igång. Därför satsar vi 10 miljoner årligen på att stärka SSPF-samverkan UO9 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete mm.

Reformera sekretesslagstiftningen

En avgörande faktor för ett effektivt förebyggande arbete är att de olika aktörerna som möter ungdomar i riskmiljö kan föra dialog och utbyta information om ungdomen. I dag tolkas sekretesslagstiftningen olika i olika kommuner. Kristdemokraterna vill reformera den nu gällande lagstiftningen i syfte att klargöra sekretessreglerna och förtydliga dem så att samarbetet underlättas. Oro för att göra fel får inte hindra olika myndigheter att göra allt som är möjligt för att få en ungdom att lämna, eller inte hamna i, kriminella miljöer. En ändrad sekretesslagstiftning skulle underlätta samverkan både vad gäller misstänkta kriminella och dessutom underlätta arbetet med barn som är brottsoffer inom ramen för barnahus.

Idag är det tillåtet för socialtjänsten att bryta sekretessen om det föreligger brott med straffvärde minst fängelse ett år. Vi föreslår att skola och socialtjänst bör vara skyldiga att bryta myndighetssekretessen där det är motiverat i förebyggande syfte kring enskilda på polismans begäran, och vill tillsätta en utredning som möjliggör en sådan lagstiftning.

Öka antalet jour- och familjehemsplatser

Antalet jourplatser för barn och ungdomar som snabbt behöver komma bort från en kriminell omgivning eller ett kriminellt beteende behöver utökas.

I en akut situation där ett barn/ungdom far illa handlar det om att mycket snabbt hitta ett alternativt boende. Det är då jourhem blir helt avgörande. Jourhem är en familj som ställt sig till förfogande att omedelbart öppna sitt hem och ta emot ett barn. Barnet ska i normalfallet vara kvar i jourhemmet under utredningstiden, från någon vecka upp till fyra månader. I undantagsfall kan tiden bli längre.

Regeringen gav medel att förstärka bemanningen inom den sociala barn- och ungdomsvården perioden 2016-2020. De första åren med 360 miljoner kronor årligen men 2020 dras nivån ner till 150 miljoner kronor. För att socialsekreterare ska orka med sitt viktiga och svåra arbete krävs att de har tillgång till resursen jour- och familjehem. Det spelar ingen roll hur bra arbete socialtjänsten gör om det inte finns möjlighet att använda till välutbildade och motiverade jour- och familjehem.

Det behövs också en förstärkt kontroll av vilka som blir aktuella som familjehem och hur socialtjänsten kontrollerar förhållandena hos familjehemmet. Inspektionen för vård och omsorg har pekat på problem och det finns exempel där personer som är brottsligt belastade ändå fått unga i riskzonen placerade hos sig. Det är naturligtvis inte acceptabelt. Kristdemokraterna satsar 200 miljoner kronor om året på jour- och familjehem.

Andreas Carlson (KD)

Lars Adaktusson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Robert Halef (KD)

Mikael Oscarsson (KD)